

Conceptverslag Standaardisatieraad

Datum: Donderdag 7 september, 10:00 – 12:00 uur

Locatie: MS Teams (online)

Afwezig: Marianne Mulder (Kennisset), Henk Nijstad (Kennisset), Ernst-Jan Heuseveldt (VDOD)

Gastsprekers: Jos van der Arend (Kennisset), Joeri van Es (Kennisset), Tom van Veen (SURF), Joël de Bruijn (MBO digitaal), Bas Kruiswijk, Ludwig Oberendorff (Forum Standaardisatie), Jordy van den Elshout (Kennisset)

1. Opening

- De voorzitter opent de vergadering. Peter Boersema merkt t.a.v. de agenda op dat hij de samenwerkingsovereenkomst Edustandaard - Edu-V (bijlage 5b) nog niet met zijn achterban heeft kunnen afstemmen. Daarom het verzoek deze vandaag alleen te bespreken en hier nog geen besluit over te nemen. Deze wens wordt gedeeld door de andere leden.

2. Mededelingen

- De voorzitter stelt het verslag van de Standaardisatieraad van 25 mei 2023 zonder opmerkingen vast.

Actiepunten voor de volgende vergadering

1	In een van de volgende vergaderingen van de Standaardisatieraad zullen de kansen en mogelijkheden rond SSI/IAM in het funderend onderwijs als onderdeel van de FOSA worden geagendeerd.	Datum van agendering is nader te bezien
2	Informereren van de Standaardisatieraad over de opbrengsten uit volgende architectuurbijeenkomsten (voorraadagenda).	Datum van agendering is nader te bezien
3	Contact opnemen met Stephan de Valk over de inzage in werkgroepen.	Actie bureau Edustandaard
4	Bureau Edustandaard bekijkt op welke wijze er meer transparantie kan worden geboden in de status van de verschillende werkgroepen binnen Edustandaard.	Actie bureau Edustandaard
5	Bureau Edustandaard verzamelt de input op het samenwerkingsdocument en gaat hiermee in gesprek met Edu-V om tot een nieuwe versie te komen.	Actie bureau Edustandaard
6	Agenderen van de nieuwe versie van het samenwerkingsdocument in de volgende vergadering van de Standaardisatieraad.	Geagendeerd voor december 2023
7	De Architectuurraad maakt een verdieping op de internationale ontwikkelingen rond standaardisatie en agendeert dit onderwerp in een volgende vergadering van de Standaardisatieraad.	Geagendeerd voor december 2023
8	Bureau Edustandaard zal in afstemming met Forum Standaardisatie bekijken waar we elkaar van dienst kunnen zijn en kunnen versterken.	Actie bureau Edustandaard

3. Terugkoppeling eerste architectuurdag Npuls – Edu-V

Gastsprekers: Joël de Bruijn (MBO digitaal) en Bas Kruiswijk (architect MORA/MOSA)

- Bas Kruijswijk en Joël de Bruijn geven een presentatie. Aanleiding voor de architectuurdag op 28 juni 2023 zijn de Groeifondsprogramma's. Doel van deze dag was om raakvlakken en afhankelijkheden tussen de programma's in kaart te brengen. Waar zit de gemeenschappelijke basis, waar samen in optrekken en waar zitten tegengestelde zaken? Waar zijn maatregelen nodig? Hiervoor is gebruik gemaakt van een vergelijkingsraamwerk om de programma's in te duiden.
- Bas geeft in de slides een aantal voorbeelden van verschillen. Edu-V is bijvoorbeeld een publiek-private samenwerking waarin het gaat over koppelvlakken en het maken van pre-competitieve afspraken met partijen en deze te handhaven. Npuls is een groot publiek programma waarin een publieke infrastructuur wordt ontwikkeld. Bij Npuls is het nog onduidelijk hoe dit zich gaat ontwikkelen. Een potentieel risico is dat het werkingsgebied elkaar overlapt in beide programma's. Bij Edu-V zijn ze op dit moment verder in het denkproces dan Npuls.
- De voorzitter geeft complimenten voor het gedane werk en dat dit soort bijeenkomsten belangrijk zijn om te doen. Het gaat hier over twee programma's terwijl er meer Groeifondsprogramma's zijn. Mogelijk zijn er meer raakvlakken dan alleen tussen Edu-V en Npuls. Hoe zorgen we dat we deze raakvlakken in beeld krijgen?
- Larissa Zegveld reageert dat hier in de Informatiekamer afspraken over zijn gemaakt maar deelt de mening dat dit niet vanzelf gaat.
- Stephan de Valk geeft aan het een groot en relevant vraagstuk te vinden. De vergelijking is goed gedaan met een goede beschrijving van de verschillen tussen beide programma's. Stephan merkt op dat beide programma's de private organisaties raken. Dit is een extra complicatie. In de Informatiekamer zijn de private partijen echter niet aangesloten.
- Hans Louwhoff geeft aan dat we aan de voorkant moeten samenwerken en niet aan de achterkant. Daarbij ligt de focus op het mbo omdat zij het meeste geraakt worden door beide programma's. Hans uit zijn zorgen over identificatie en authenticatie in het mbo. We moeten voorkomen dat het mbo straks met twee verschillende sleutels (ECK-iD en EDU-iD) moet werken. Ook internationaal zijn er ontwikkelingen op dit vlak. De voorzitter is het eens dat dit een onderwerp is dat op de agenda moet blijven staan.
- Fons Dingelstad merkt op dat er een goed overzicht is gemaakt waarin de raakvlakken zichtbaar zijn gemaakt. Het is ook een wake-up call dat de governance ingewikkeld wordt. Ten aanzien van de eerste vraag van de voorzitter hoe de verhouding is met andere Groeifondsprogramma's (zoals NOLAI, NAPL etc) denkt Fons dat dit meevalt. Er zijn wel raakvlakken met wat hier wordt gedaan en dus nuttig en noodzakelijk om dit soort architecturdagen en analyses te blijven doen. Fons geeft aan dat op 9 november de volgende vergadering van de Informatiekamer is. Hier zal ook de samenhang en governance aan bod komen. Voor nu van belang om met elkaar analyses te maken en te verkennen waar we elkaar tegen komen. Fons vraagt daarnaast naar de verschillen tussen voorzieningen in Npuls en afspraken in Edu-V. De aanname was dat deze naast elkaar kunnen bestaan. De spanning zien we bij het mbo, daar kan het traject leiden tot extra opdrachten. Deze kunnen van onderop komen en kan uiteindelijk tot een governancevraagstuk leiden of moet daar iets extra's gebeuren? Volgens Bas staat men daar verschillend in. Er is wel een pleidooi voor een duidelijke governance structuur met mogelijkheid tot escalatie.
- De voorzitter vult aan dat de intentie moet zijn er op de inhoud samen uit te komen, maar in de praktijk is een escalatiekanaal nodig. We moeten ons erop voorbereiden dat er discussies over de governance op tafel komen. Hier moet een mechanisme voor zijn.
- Joël reageert dat met architecturdagen en bijeenkomsten alleen we er niet uitkomen. De doelstellingen van beide programma's lopen uiteen. Edu-V is al een stuk verder en we zien hier verschillen ontstaan. De voorzitter geeft aan dat de Standaardisatieraad niet het gremium is om regie op de Groeifondsprogramma's te voeren.
- Stephan de Valk deelt de mening van Fons dat het vraagstuk zich toespitst op het mbo, maar het vraagstuk is ook breder en urgent. Zijn achterban krijgt te maken met het afsprakenstelsel Edu-V in het mbo en ook voorzieningen van Npuls in mbo t/m ho. Uitgevers krijgen hiermee te maken. Stephan ziet ook cultuurverschillen tussen het funderend onderwijs, mbo en ho/wo. In

het ho worden zaken opgelegd terwijl in het funderend onderwijs onderling wordt afgestemd met elkaar. We gaan hier tegenaan lopen dus goed om dit op bestuurlijk niveau boven de programma's op te pakken.

- Hans Louwhoff vult aan dat we aan de voorkant moeten samenwerken met elkaar en proberen om het niet uit te laten komen op escalatie. De programma's moeten met elkaar in gesprek om dit te voorkomen. Hier maken we afspraken over in de Informatiekamer.
- De voorzitter bedankt de gastsprekers voor de presentatie en het organiseren van deze architectuurdag. De Standaardisatieraad is onder de indruk van de opbrengst tot nu toe. Wordt vervolgd.

Actie: Informeren van de Standaardisatieraad over de opbrengsten uit volgende architectuurbijeenkomsten (voorradagenda).

4. Presentatie adviesgroep Samenhang onderwijsarchitecturen

Gastsprekers: Joeri van Es (Kennisset) en Tom van Veen (SURF)

- Tom van Veen en Joeri van Es geven een presentatie namens de adviesgroep Samenhang onderwijsarchitecturen. Tussen de onderwijssectoren zit overlap, interacties en is sprake van toenemende samenwerking. Dit vereist meer overzicht en sturing op ontwikkelingen. Er wordt hard gewerkt aan sectorale architecturen FORA, MORA HORA en ook de kaderstellende architecturen MOSA, HOSA en ook FOSA. Ook de geactualiseerde ROSA geeft overzicht hoe deze architecturen zich tot elkaar verhouden. Om dit overzicht te behouden en de aansluiting beter te organiseren, is de adviesgroep Samenhang ingericht. De adviesgroep kan advies geven aan de Architectuurraad, Standaardisatieraad of ander gremium.
- Stephan de Valk vraagt wie er vertegenwoordigd zijn in de adviesgroep en of private (branche)organisaties hier ook deel van uitmaken. Tom geeft aan dat het een gelaagd model is met nu alleen de beheerders van de verschillende architecturen. Alle vertegenwoordigers van de sectorale en kaderstellende architecturen (incl ROSA) zijn aangesloten. De private partijen zitten niet in de adviesgroep, maar zijn bijvoorbeeld wel via de sectoren en in de Architectuurraad en Standaardisatieraad vertegenwoordigd.
- Hans Louwhoff vraagt wat de relatie is tussen deze adviesgroep en de Groeifondsprogramma's. Tom geeft aan dat er geen directe relatie is. De adviesgroep kijkt hoe architecturen aansluiten op elkaar en zorgen voor overdraagbaarheid. De voorzitter vult aan hoe reactief en proactief kun je zijn als adviesgroep naar de Groeifondsprogramma's toe. Waar zitten de aangrijpingspunten? Als adviesgroep kijk je naar hoe samenhang tussen de architecturen te versterken naar de toekomst toe. Met de Groeifondsprogramma's is het precies hetzelfde maar dan op programmaniveau. Hans Louwhoff reageert dat de Groeifondsprogramma's niet alleen de MOSA en HOSA realiseren, maar ook zelf met aanvullingen op de doelarchitecturen komen waardoor je deze mogelijk moet bijstellen.
- Fons Dingelstad merkt op dat zonder de Groeifondsprogramma's is het versterken van samenhang al een goede actie. Nu we parallel de Groeifondsprogramma's hebben lopen, is synchronisatie tussen beide belangrijk. Dit geeft extra energie aan jullie traject. Mogelijk moet je soms een pas op de plaats maken o.b.v. wat daar gebeurt (soms snellere ontwikkeling in een programma) maar aan de andere kant kun je juist behulpzaam zijn aan deze programma's. Het is een extra schakelvraagstuk, maar wel oplosbaar en kan helpen om het geheel in kaart te blijven houden.
- De voorzitter bedankt de gastsprekers voor de presentatie.

5. Update bureau Edustandaard

Gastspreker: Jos van der Arend (Kennisset)

- Jos van der Arend geeft een toelichting op de update vanuit bureau Edustandaard. De website is bijgewerkt en de informatie over de Groeifondsprogramma's is prominenter weergegeven. Daarnaast is aan een samenwerkingsovereenkomst tussen Edustandaard en Edu-V gewerkt. Deze is in conceptvorm gereed en bevat principeafspraken. Komt hierna nog ter sprake.
- In de vergadering van de Architectuurraad is verder een nieuw Edukoppeling profiel gebouwd o.b.v. OAuth. Er zijn een aantal ontwikkelingen waarin OAuth wordt gebruikt bij gegevensuitwisselingen. Dit zien we terug bij OOAPI en zien we ook terug in Edu-V. Het is goed dat we dezelfde richting kiezen hierin.
- Er is een overzicht van internationale standaarden in ontwikkeling. De komende maanden wordt door Kennisnet, SURF en internationale partners een mooi overzicht gemaakt van internationale standaarden. In de december vergadering komt dit terug op de agenda.
- Jos geeft aan dat het bureau een vraag van Stephan de Valk heeft ontvangen m.b.t. de opdracht, doel en samenstelling van de verschillende werkgroepen van Edustandaard. Stephan de Valk heeft met behulp van het bureau inzicht proberen te krijgen in de documenten die uitleg geven over het doel, de scope en de voortgang van de vier werkgroepen die Edustandaard heeft ingesteld. Dit is slechts gedeeltelijk gelukt. Aan de leden van de Standaardisatieraad wordt gevraagd of de behoefte daartoe wordt gedeeld en hoe we aan deze behoefte kunnen voldoen.
- Peter Boersema ziet ook graag meer duidelijkheid over welke werkgroepen er zijn en welke actief zijn en welke meer een slapend bestaan qua beheer hebben. De voorzitter concludeert dat het bureau hiermee verder kan om mogelijk via de website hier meer transparantie in aan te brengen. Bilateraal zal met Stephan de Valk contact worden opgenomen.
- Als nazending zijn samenwerkingsafspraken tussen Edustandaard en Edu-V toegezonden. Deze afspraken betreffen een concretisering van de samenwerking en zijn reeds middels een reviewronde door bureau Edustandaard beoordeeld. Aan de Standaardisatieraad wordt gevraagd of zij op- of aanmerkingen hebben op deze uitwerking van samenwerkingsafspraken. De secretaris geeft een toelichting op de status van het document. De status is dat er input kan worden gegeven op de inhoud. Deze input wordt meegenomen in het gesprek met Edu-V om hierna tot een nieuwe versie te komen.
- De voorzitter merkt op de wederkerigheid te missen in het document. De rol van de Standaardisatieraad ontbreekt op punten.
- Peter Boersema merkt op de samenhang met de huidige praktijk rond ontwikkeling en beheer te missen in het document en daarnaast wat er wordt voorgesteld als toekomstige praktijk (borging). Het is van belang om ook de huidige praktijk te gebruiken. Zo wordt de huidige werkgroep Distributie & Toegang niet genoemd in het document. Hoe moeten we die verhouding zien? Bovendien als het gaat om het beheer hebben we een huidige praktijk en structuur. Die notie wordt gemist in dit stuk.
- Hans Louwhoff merkt op dat de Architectuurraad niet de compliancy behoort te duiden zoals nu wel wordt benoemd in het document. Deze formulering moet scherper.
- Fons Dingelstad geeft aan dat er intern bij OCW ook nog naar het document wordt gekeken.
- Ewout Tenhagen merkt op ook inhoudelijk nog naar het stuk te zullen kijken en opmerkingen door te geven. Ook hij ziet een verschil met de periode na Edu-V als programma versus Edustandaard dat een bestaande structuur kent.
- De voorzitter concludeert dat het goed is om deze input mee te nemen in de volgende uitwerking en dat een nieuwe versie van het samenwerkingsdocument in de december vergadering ter besluitvorming terug op de agenda komt.

Actie: Bureau Edustandaard neemt contact op met Stephan de Valk over de inzage in werkgroepen.

Actie: Bureau Edustandaard bekijkt op welke wijze er meer transparantie kan worden geboden in de status van de verschillende werkgroepen binnen Edustandaard.

Actie: Bureau Edustandaard verzamelt de input op het samenwerkingsdocument en gaat hiermee in gesprek met Edu-V om tot een nieuwe versie te komen.

Actie: Agenderen van de nieuwe versie van het samenwerkingsdocument in de volgende vergadering van de Standaardisatieraad.

6. Forum Standaardisatie

Gastsprekers: Ludwig Oberendorff (Afdelingshoofd Forum Standaardisatie) en Jordy van den Elshout (Kennisset)

- Ludwig Oberendorff, afdelingshoofd Forum Standaardisatie geeft een presentatie. Forum Standaardisatie bestaat uit mensen vanuit Overheid, uitvoeringsorganisaties, gemeenten en bedrijfsleven. Forum is in 2006 opgericht om de interoperabiliteit van de digitale overheid en de digitale economie te vergroten. Forum werkt in opdracht van het ministerie van BZK en EZK en adviseert het overheidsbrede OBDO. Forum geeft o.a. een (verplichte) status aan standaarden (adoptie), signaleert, agendeert en adresseert.
- Het onderwijs is gebruiker van sectorbrede 'pas toe of leg uit' standaarden. Jordy van den Elshout geeft een toelichting hoe binnen Edustandaard enkele 'pas toe of leg uit' standaarden op het gebied van informatieveiligheid (zoals TLS-richtlijnen) zijn uitgewerkt zodat ze implementeerbaar zijn in het onderwijs.
- De onderwijssector zou de 'pas toe of leg uit' lijst als bovensectoraal instrument kunnen gebruiken. We kunnen leren van elkaar. Larissa Zegveld voegt toe dat er veel vanuit Europa op ons afkomt. Het is goed om met elkaar te bespreken welke invloed we daarop willen uitoefenen. Bijvoorbeeld rond de digitale identiteit. Er zijn veel Europese ontwikkelingen rond wallets. We willen graag een wisselwerking met Europa en niet een variant opgelegd krijgen.
- De voorzitter vult aan dat wij via de juiste schakels invloed moeten uitoefenen. Het onderwijsveld is wel anders dan andere sectoren. Er zijn veel raakvlakken in het type werk maar de context is anders.
- Martijn Timmer merkt op dat er al een aantal onderwijsstandaarden op de 'pas toe of leg uit' lijst staan. Bij het vaststellen van standaarden kunnen we onszelf als Standaardisatieraad de vraag stellen of we het ook ergens anders moeten beleggen in de besluitvorming.
- De voorzitter concludeert dat we in onze werkwijze en moment kunnen kiezen om iets met elkaar te delen of niet. Laten we deze vraag onszelf stellen bij het vaststellen van standaarden. Hier moeten we intern en in afstemming met Forum naar kijken hoe dit vorm te geven.

Actie: Bureau Edustandaard zal in afstemming met Forum Standaardisatie bekijken waar we elkaar van dienst kunnen zijn en kunnen versterken.

7. Rondvraag en afsluiting

- De voorzitter sluit de vergadering. De volgende vergadering is digitaal op 7 december van 10:00 – 12:00 uur.